

Plukovník Ing. Augustin Procházka

K SYSTÉMU PŘÍPRAVY VOJSK

Hovoříme-li o přípravě ozbrojených sil, máme na mysli jejich přípravu na ozbrojený zápas v komplexu bojeschopnosti, včetně početního stavu, organizační mírové a mobilizační struktury, vyzbrojení, dislokace, obsahu, organizace a metod výchovy a výcviku jejich jednotlivých druhů vojsk.

Celý systém přípravy vojsk vychází ze zásad vojenské doktríny státu. Jeho nedílnou součástí je i výchovný a výcvikový proces vojsk. Účinnost řízení tohoto procesu, který je procesem dvoustranným, závisí na poznání jeho zákonitostí, na správném rozpoznání a včasném využívání celospolečenských přeměn a změn všech podmínek vědeckotechnické revoluce. Jejím vlivem nastává ve vojenství nová dělba práce, rozsáhlá diferenciacie vojenské činnosti, která ve spojení s kvalitativními změnami bojové techniky a výzbroje postupně nabývá charakter technicko-inženýrské činnosti.

Technické přezbrojování není a ani v budoucnu nebude rovnoměrné, ale bude probíhat evolučně, postupným nahrazováním dřívější techniky kvalitativně novou. Tím bude docházet ke dvěma fázím technického vybavování ozbrojených sil, což je základem dvou vrstev v organizační výstavbě a v systému přípravy vojsk.

Mírová činnost má převážně charakter učení — odborné, technické a politické přípravy. Avšak některé zbraňové systémy a režim některých jednotek orgánů velení se „stálou pohotovostí“ jsou blízko potřebám bojové činnosti. To se odráží nejen v organizační struktuře, ale i v organizaci výcviku.

Celý systém přípravy vojsk ovlivňuje výstavba armády. Bezprostřední vliv na systém bojové přípravy vojsk má zejména:

— soulad početního stavu armády s lidskými zdroji a výcvikovými možnostmi;

- soulad organizace, obsahu a metod s didaktickými zásadami, s technickými a učebně výcvikovými možnostmi;
- optimální poměr a sjednocení vojenské teorie a praxe;
- kádrové obsazení funkcí základních bojových celků pro obsluhu zbraní a techniky a jejich připravenost k vedení podřízených;
- soulad nezbytné metodické posloupnosti od výcviku jednotlivce až k přípravě bojových celků s požadavky bojové pohotovosti vojsk.

Zásadní vliv má naplněnost jednotek, útvarů a zařízení podle tabulek počtů, jak vojáky základní služby, tak i vojáky z povolání.

Bojová technika a zbraně mají z hlediska jejich obsluhy charakter „vázané činnosti funkce“, kde každý voják musí být na svém místě a s to plnit svou bojovou funkci. Jinak není možné sladit kolektiv základní obsluhy zbraně (bojové techniky), dochází k improvizaci a příprava jednotek ztrácí účel. Tento stav způsobuje organizační struktura jednotek, odvelování vojáků z bojových jednotek z jakýchkoliv příčin, čímž dochází u některých druhů vojsk k snížení početních stavů až na 50 %. Pak je bojová příprava jednotek deformována a má vliv i na kvalitu bojové přípravy celých útvarů.

Narušování metodické posloupnosti výcviku vede k deformacím výcvikového procesu. Ještě neskončila dokonalá příprava základních jednotek (do roty vto) a již probíhají cvičení větších bojových celků. To se odráží ve snaze urychlovat přípravu malých jednotek, což vede ke snížení kvality, k napjatosti plánů, v určitém období k zatíženosti vojáků a zvláště velitelského sboru.

Obsah, organizace a metody výcvikového procesu jsou úzce spjaty s bojovou pohotovostí vojsk.

Za základ kritérií a norem pro uvádění vojsk do bojové pohotovosti bereme možnost nenadálého napadení raketovými jadernými údery. Vojska musí být na takovém stupni bojové pohotovosti, aby byla schopna přejít v nejkratším čase z mírové činnosti k organizovanému plnění bojových úkolů.

K tomu jim však musíme vytvořit reálné podmínky. V současné době tomu brání zejména:

- neúplnost početních stavů a rámcování jednotek v útvech se „stálou bojovou pohotovostí“;
- snižování skutečných počtů jednotek odvelováním vojáků na nutné úkony spojené se životem vojsk;
- příprava příštích poddůstojníků a specialistů podle ČVO ve školách a kursech na úkor počtů jednotek často i mimo útvar;
- systém doplňování útvarů nováčky jednou v roce, čímž po odchodu mužstva 2. ročníků až do ukončení základního výcviku nastoupivších nováčků, tj. po dobu 3—4 i více měsíců se snižuje bojová pohotovost z hlediska vycvičenosti vojáků na 50 %;
- organizace strážní služby a střežení různých objektů, které jsou vzdáleny od kasáren a vyžadují zvláštní, poměrně silné strážní oddíly;
- struktura výcviku v jednom cyklu ročně od jednotlivce počínaje až po přípravu útvarů a svazků a s tím spojená nutnost cvičit jednotky, útvary (svazky) bez ohledu na normy stanovené pro danou kategorii pohotovosti;
- nedostatek cvičišť a zařízení pro výcvik malých jednotek v blízkosti ubytovacích prostorů. Nutnost cvičit jednotky a střelby převážně jen ve VVP, které jsou od posádek značně vzdáleny;
- odvelování vojáků k plnění nevýcvikových úkolů (výpomoc NH).

Specifickou stránkou přípravy vojsk je, že jí procházejí v podstatě dvě skupiny příslušníků armády. První skupinu tvoří vojáci z povolání, pro které platí soustava otevřeného vzdělání. Druhou skupinu tvoří vojáci a výcvikový proces jak po stránce obsahu, tak i co do délky trvání.

Výcvikový cyklus nelze ztotožňovat s dosavadními výcvikovými obdobími (podzimní, zimní, letní výcvikové období). Chápeme jej jako určitou, uzavřenou část výcviku, přičemž každý další výcvikový cyklus představuje vyšší kvalitu z hlediska obsahu přípravy vojsk. **První** by měl obsahovat základní vojenský výcvik jednotlivce, výcvik specialisty a přípravu jejich činnosti v malých jednotkách (v obsluhách, osádkách, v družstvech) k potřebám bojové pohotovosti. V **dalších** výcvikových cyklech půjde o zdokonalování a upevňování návyků vojáků v bojových celcích (v jednotkách, útvech) a tam, kde je to účelné, o přípravu na složitější funkce, jejíž výkon je podmíněn zvládnutím funkce jednoduché (nižší). Kromě toho by měl mít každý další cyklus jiný nadstavbový obsah přípravy jednotek, zejména v taktické a v takticko-odborné přípravě. Délka výcvikového cyklu závisí na jeho náplni (na obsahu a rozsahu výcvikových opatření), na intenzitě a kvalitě výchovy a výcviku a na náročnosti (složitosti) vojenských odborností (ČVO), pro které mají být vojáci připraveni. Jak ukazuje dosavadní průzkum, je třeba pro jednoduché funkce (ČVO) a sladění činnosti obsluh (osádek) nejméně 400–600 výcvikových hodin, tj. 4–6 měsíců, pro složitější 600–800 výcvikových hodin, tj. 6–8 měsíců výcviku.

Doplňování vojsk (nástupní termíny nováčků) ovlivňuje bojovou pohotovost i výcvikové cykly.

Více nástupních termínů nováčků vytváří lepší stav bojeschopnosti vojsk po odchodu těch vojáků do zálohy, kterým skončila základní služba. Z hlediska bojové pohotovosti je důležité, aby po odchodu vojáků do zálohy zůstalo u bojových útvarů maximální procento vojáků, kteří prodělali základní výcvik a jsou schopni plnit stanovenou funkci.

Vliv nástupních termínů na základní vycvičenost jednotek po odchodu vojáků základní služby do zálohy:

Počet nástupních termínů nováčků do základní služby během 24 měsíců	Délka výcvikového cyklu **)	Procento (%)	
		odcházejících vojáků do zálohy	zůstává naplněnost jednotek vycvičenými vojáky zákl. sl. *)
2 nástupní termíny (dosud v ČSLA)	12 měsíců	50 %	50 %
3 nástupní termíny	8 měsíců	34 %	66 %
4 nástupní termíny	6 měsíců	25 %	75 %
6 nástupních termínů	7 měsíců	17 %	83 %

Poznámka: *) Jde o přechodný stav naplněnosti jednotek do doby, než budou nováčci vycvičeni natolik, aby mohli plnit základní funkce za bojové pohotovosti (3–4 měsíce).

**) Výcvikovým cyklem rozumíme ucelenou část výcvikového procesu, ve kterém jsou vojáci cvičeni po nezbytně nutnou dobu, aby mohli po jeho zakončení zastávat určené jim funkce a plnit bojové úkoly v rámci jednotek.

Řešení nového, perspektivního systému přípravy vojsk, který by byl v souladu s nastupující vědeckotechnickou revolucí, s konkrétními našimi podmínkami a možnostmi, nutně vyvolává změny jak v obsahu a v metodách výchovného a výcvikového procesu, tak i v organizační struktuře vojsk.

Nabízí se několik alternativ. Každou musíme posoudit jak z hlediska vojenských doktrinárních zásad, tak z hlediska ekonomických a lidských možností našeho státu a se zřetelem k efektivnosti celého systému.

Útvary (svazky), které musí být v nejkratší době připraveny plnit úkoly za bojové pohotovosti, je nejvýhodnější doplňovat vojáky předem (v předstihu) vycvičenými v základní vojenské odbornosti (ČVO).

Tento systém vyžaduje cvičit vojáky základní služby — nováčky ve zvláštních výcvikových útvarech nebo ve výcvikových střediscích a po zakončení základního výcviku jimi doplňovat bojové útvary. Bojové útvary by v tomto případě měly neustále 100 % v podstatě připravených a plánovaných počtů vojáků základní služby.

Tato organizace výcvikového procesu i systému doplňování je však podmíněna organizační strukturou vojsk a rozsahem lidských zdrojů (počtem branců).

Vezmeme-li v úvahu, že počínaje rokem 1974 se snižuje kontingent branců v ČSSR v průměru o více než 20 tisíc ročně, pak tento systém, bez organizačních změn ozbrojených sil není prakticky realizovatelný a ani v tom případě, že by ve zvláštních výcvikových střediscích byli připravováni nad tabulkové počty pouze specialisté (poddůstojníci a vojáci určení pro náročné vojenské odbornosti = ČVO).

Kromě toho zřízení výcvikových středisek (útvárů) by vyžadovalo další zvýšení kádru vojáků z povolání, zvýšení počtů bojové techniky a výcvikových zařízení.

Další alternativou je členění vojsk na svazky (útvary) dvou kategorií:

1. s bojovou pohotovostí — „bojové“,
2. s mobilizační bojovou pohotovostí — „výcvikové“ — „školní“.

Ve výcvikových svazcích nebo útvarech by probíhala základní příprava poddůstojníků a vojáků specialistů (náročných vojenských odborností) v počtech potřebných pro bojové svazky (útvary) po dobu jednoho výcvikového cyklu (v trvání 6 až 8 měsíců). Výcvikové svazky (útvary) by v tom případě byly rámcované s nezbytným počtem kádru (vojáků z povolání i základní služby), vybavené potřebnou vojenskou technikou, zbraněmi a výcvikovými zařízeními, aby mohly plnit základní výchovné a výcvikové cíle a podle potřeby (za branné pohotovosti) se mobilizačně doplnit a rozvinout na bojové svazky (útvary).

U „bojových“ svazků (útvárů) by byl výcvik organizován do několika výcvikových cyklů v souladu s výcvikovým cyklem, jaký je u výcvikových svazků (útvárů).

Bojové svazky (útvary) by byly doplňovány

- nováčky určenými pro jednoduché, nenáročné funkce,
- poddůstojníky a specialisty po zakončení jejich přípravy u výcvikových svazků (útvárů).

Počet vojáků základní služby, kteří by byli připravováni ve výcvikových svazcích (útvarech) jako příští poddůstojníci a specialisté, by musel odpovídat počtům vojáků uvedených kategorií, kteří odcházejí v posledním cyklu u bojo-

vých útvarů do zálohy. V závislosti na počtech výcvikových cyklů by se ve výcvikových svazcích (útvarech) připravovalo v jednom výcvikovém cyklu cca 5—7 % až 9—15 % poddůstojníků a specialistů náročných funkcí.

Jsou dvě základní možnosti řešení:

První — mít výcvikový útvar nebo jednotku v rámci bojového svazku (útvary); druhá — mít výcvikové svazky (útvary) v rámci vojenského okruhu. V prvním případě je výhodou, že si svazek (útvar) připravuje příští poddůstojníky a specialisty sám a má možnost lepšího výběru lidí.

V druhém případě je možnost lepší koncentrace moderních výcvikových zařízení a jejich efektivního využívání.

I zde je nutné počítat s takovou organizační strukturou vojsk, která by odpovídala lidským i materiálním možnostem.

Bez zřetele na organizační změny bude účelné z hlediska bojové pohotovosti organizovat výcvik do 3—4 výcvikových cyklů během dvou let ve spojení se změnami nástupních termínů nováčků do základní služby.

Výcvik stále více ovlivňuje růst moderní a složité bojové techniky a zbraní v jednotkách. Tomuto trendu by měla odpovídat úroveň vědomostí a připravenost základních nejnižších velitelských kádří (velitelů nižších jednotek, osádek, obsluh a družstev), a to nejen z hlediska takticko-technického, ale i z hlediska pedagogického a psychologického.

Specifikou armády je, že tyto velitelské kádry v jednotkách jsou postaveny do mimořádně složité a náročné úlohy, ve které jsou na jedné straně „učiteli a vychovateli“ podřízených jim vojáků, a na druhé straně jsou sami v roli „žáků“. Vychováváný je sám přetvářen na vychovatele.

Z toho vyplývá, že sebeprogresivnější obsahová i organizační změna systému přípravy vojsk se může projevit v kvalitě výchovy a výcviku vojáků, budou-li nejnižší velitelské a náročné specializované funkce obsazeny politicky i odborně připravenými vojáky profesionály (z povolání a v další činné službě).

Protože jak velitelské funkce nižších jednotek (čet, obsluh, osádek), tak i náročné specializované funkce k obsluze zbraní a moderní bojové techniky vyžadují nejen odborné teoretické znalosti, ale dlouhodobou praxi, zřejmě zde bude nutné v budoucnu počítat s obsazováním těchto funkcí kádry se středním všeobecným a odborným vzděláním (praporčíky) a poddůstojníky v další činné službě (se závazkem na 5 nebo 10 let).

Nábor k výkonu těchto funkcí v armádě by měl být založen na hmotné i morální zainteresovanosti.

Úroveň kvality přípravy vojsk je závislá nejen na čase, ale i na výchovných a výcvikových metodách a na úrovni učebních výcvikových zařízení. Za současného stavu jsou ve výcviku disproporce mezi nezbytnou potřebou času na výchovu a výcvik vojáků (v průměru 960 výcvikových hodin ročně) a skutečným výcvikovým časem.

Na jedné straně přichází do vojsk stále složitější výzbroj a bojová technika, vyžadující více času k jejímu zvládnutí, na druhé straně se však snižují výcvikové možnosti z hlediska času (strážní služba, přesuny vojsk do VVP, ošetřování bojové techniky, odvelování vojsk na výpomoc a svépomocné akce v rámci armády, volné soboty atd.).

Potřeba času pro výcvik bude zřejmě narůstat. Dosavadní a perspektivní vývoj bojových prostředků ukazuje, že bojová technika bude vybavována účin-

nějšími zbraněmi, což bude požadovat mít speciální vojenské prostory ke střelbě a polnímu výcviku vojsk.

Bojové jednotky budou muset i v budoucnu odjíždět na určitou dobu, zejména na závěrečnou fázi výcviku, do vojenských výcvikových prostorů. Jde však o to, abychom vyloučili všechno, co odčerpává čas vyhrazený k výcviku a našli časové rezervy. Půjde o takovou racionalizaci výcviku, která skýtá největší efekt.

Základní podmínkou je,

- aby učební výcviková zařízení byla co nejbližší ubytovacímu prostoru vojsk a aby současně umožňovala efektivní výcvik,

- aby v ubytovacím prostoru byla moderní učební výcviková zařízení pro přípravu a takticko-technické zdokonalování (upevnění) návyků jednotlivce a obsluh zbraní a techniky,

- v blízkosti kasáren (posádek) mělo by být polní cvičiště pro taktický výcvik malých jednotek s možností používat soudobou techniku.

Účelné by bylo, aby ve VVP byla stále bojová technika, alespoň pro ostré střelby (např. určitý počet výcvikových tanků, bojových vozidel (OT) a jiných těžkých zbraní s nezbytnou jejich stálou obsluhou a zařízeními k ošetřování a opravám).

Nový systém výcviku bude vyžadovat změnit metodiku v přípravě jednotek do rot vto. Dosud převládá forma takticko-pořadových a taktických zaměstnání za řízení přímých velitelů, při níž se mají postupně procvičovat několika-násobným opakováním jednotlivé učební otázky samostatně a potom vcelku.

Praktický výcvik jednotek je nutné oprošťovat od prvků mechanického učení a nahradit metodou tvůrčího poznávání a aktivní činnosti velitelů a vojáků při bojovém výcviku.

Soudobým způsobům a prostředkům boje lépe odpovídá metoda taktických průpravných cvičení, kdy cvičí jednotky a jejich velitelé v takových bojových situacích, které se přibližují skutečnému boji, tj. kdy musí být brán zřetel na činnost nepřítele, byť i značkováného. Takovému výcviku jednotek musí odpovídat i taktická (takticko-průpravná) cvičiště se stabilními a přenosovými zařízeními znázorňujícími objekty soudobého bojiště. Z hlediska efektivního využití výcvikového prostoru je možné volit budování těchto taktických průpravných cvičišť na způsob bojových drah a prostorů k výcviku vševojskových a odborných jednotek speciálních druhů vojsk.

Budování učební výcvikové základny ve VVP máme zaměřit z hlediska dvou základních požadavků. Za prvé k ostrým střelbám ze všech druhů zbraní včetně letectva s potřebnou hloubkou a bezpečnostním prostorem. Za druhé k taktickým cvičením jednotek s bojovou střelbou za účasti posilových prostředků do praporu vto.

Protože zařízení takového prostoru budou automatizovaná, mechanizovaná a tudíž i značně nákladná, bude nutné při jejich výstavbě i udržování počítat se stálými specialisty a jednotkami.

Při organizaci výcviku máme na zřeteli tři kategorie vojáků:

- vojáky z povolání a v další činné službě,

- vojáky základní služby,

- vojáky v záloze, na které se vztahuje § 39 branného zákona č. 92/1949 Sb. o konání vojenských cvičení.

U vojáků z povolání a v další činné službě musí být z hlediska obsahu i forem jejich příprava zaměřena především na zdokonalování jejich vědomostí, rozšiřování praxe a návyků k velení a řízení vojsk v operacích a boji a k schopnostem organizovat a řídit výchovu a výcvik vojáků, jednotek (útvárů a svazků) v mírových podmínkách.

U vojáků základní služby jde zejména o přípravu jednotlivce a vojenských celků k plnění úkolů za bojové pohotovosti. U vojáků v záloze povolaných na cvičení o zdokonalování, upevňování návyků a přecvičování, aby byli schopni v případě branné pohotovosti plnit stanovené bojové úkoly v rámci svého mobilizačního zařazení.

Cílem výcviku je připravit jednotlivce nebo vojenský celek k plnění úkolů v určitém systému a naopak vzděláváním se má jednotlivec připravit k tomu, aby byl schopen zaujmout místo v jakémkoliv armádním systému. Obsah i rozsah látky pro vzdělávání, výchovu a pro výcvik má navazovat na předchozí stupeň úrovně znalosti vojáků a musí být úměrný požadavkům růstu kvality a možnostem.

Výcvik vojáka - jednotlivce a sladění obsluh zbraní a techniky (osádky, družstva) tvoří základ pro další přípravu bojových jednotek (celků). V této fázi výcviku mají přímý vliv na přípravu podřízených. V další fázi při výcviku jednotek jde především o sladění bojové činnosti v různých družích boje, zdokonalování a upevňování návyků vojáků v bojové činnosti.

Pro vojáka jako bojovníka a pro osádku (obsahu) bojové techniky a zbraní je fáze výcviku jednotek v podstatě stejnou opakovanou činností, ať probíhá v rámci čety, roty, praporu nebo ve vyšších bojových celcích. Rozdíl je pouze v tom, že při polním výcviku jednotek (do roty vto) mohou velitelé metodicky ovlivňovat výcvik, zatímco od praporu výše je potlačována příprava vojáků základní služby a více zaměřena na přípravu velitelů a štábů.

Z hlediska efektivního využití bojové techniky bude organizovat výcvik nikoliv postupně podle jednotek (příprava družstva, osádky, pak i čety a příprava roty), ale souběžným výcvikem a sladěním jednotek. Tzn. jednotlivce specialistu cvičit a zdokonalovat při výcviku osádky (obsluhy), družstva; necvičit odděleně po četách, ale přímo v rámci roty. Výjimka bude výcvik speciálních čet, který mají odlišný charakter. Půjde tedy převážně o tankové a motostřelecké jednotky a některé jednotky dělostřelectva a ženijního vojska. V tomto případě bude taktický (takticko-odborný) výcvik racionálnější, efektivnější z hlediska času a využití techniky a lépe odpovídá požadavkům urychlené přípravy jednotek k bojové pohotovosti.

Výcvik ve větších bojových celcích (pluk—svazek) se prakticky redukuje na taktické cvičení s vojsky, jejichž cílem je procvičit plnění bojových úkolů v součinnosti se všemi druhy vojsk, dosáhnout určitého bojového sladění a dát praxi velitelům a štábům organizovat a řídit bojovou činnost v útvarech a svazcích.

Taktická cvičení s vojsky na těchto stupních vyžadují dostatečnou hloubku a šířku výcvikového prostoru, nemají-li zkreslovat bojovou činnost vojsk omezováním pohybu v terénu. Při cvičeních s vojsky mimo VVP nutně dochází s ohledem na polní hospodářství k omezování bojové činnosti vojsk, a proto tato cvičení pro vlastní výcvik vojáků nemají podstatný užitek. Naopak často dochází ke zkreslování a ulehčování podmínek boje. Mají-li tato cvičení splňo-

vat svůj cíl, měla by být uskutečňována na plných počtech techniky a za účasti všech týlových (materiálních, technických a zdravotnických) zařízení.

Divizní a plukovní taktická cvičení na plných počtech bojové techniky a týlových zařízení je účelné organizovat jako zkušební, nebo dojde-li k podstatným změnám v kádrovém složení štábů těchto stupňů a chceme-li jim dát praxi při velení a řízení vojsk na skutečných počtech. Pro přípravu velitelů a štábů těchto stupňů jsou efektivnější několikastupňová VŠC s pojítky.

Integrovaný systém přípravy vojsk zahrnuje i oblast řízení, jejímž základem je plánování výcviku. Tento proces je složitou dynamickou soustavou, mající specifickou vertikální a horizontální strukturu vyplývající z charakteru a poslání armády.

Samotný obsah přípravy vojsk a zaměření výcviku musí být nezbytně centralizován, avšak při zachování úlohy a volného prostoru jednotlivým velitelským stupňům ve volbě metod a forem výchovy a výcviku.

Při plánování výcvikového procesu má své opodstatnění obecně platná zásada, že každý velitelský stupeň řeší jen ta opatření, která mu přísluší v rámci jeho působnosti, místa, úkoly a odpovědi v přípravě vojsk. Dodržování této zásady vylučuje, aby nadřízený stupeň velení zasahoval do organizace a metod přípravy podřízených vojsk obcházením níže podřízených stupňů a naopak poskytuje jim volný prostor pro rozvoj iniciativy, práva a odpovědnosti za stav připravenosti svěřených jim vojenských celků.

Základem pro vypracování výcvikových plánů je cílové a obsahové zaměření uvedené ve výcvikových rozkazech, směrnicích, v základnách, polních a bojových řádech, pro výcvik jednotlivce a jednotek tematika uvedená v programech bojové přípravy druhů vojsk, v ostatních vojenských předpisech nebo v odborných směrnicích nadřízených.

Příprava vojsk je nedílnou součástí výstavby armády. Je tedy spjata s dlouhodobými (perspektivními) plány a s prováděcími (ročními) plány výstavby. Výcvik ovlivňuje zejména zavádění kvalitativně nových bojových prostředků. Podstatou přípravy vojsk je formování vojáků a vojenských kolektivů určených k plnění vymezených úkolů při bojové činnosti. Z toho vyplývá požadavek, aby plány přípravy vojsk poskytovaly orgánům řídícím výcvik dostatečnou perspektivu a stabilitu naplánovaných výchovných a výcvikových opatření, a to v takovém rozsahu doby, která je úměrná úloze, pravomoci a odpovědnosti toho kterého stupně velení.

Ministerstvo národní obrany by mělo vypracovávat perspektivní (dlouhodobý) plán přípravy armády, včetně plánu operační, bojové a politické přípravy.

Za současné praxe, kdy jsou zpracovány pětileté plány výstavby, bude optimální, aby i na tuto dobu vydávalo cílové, základní výcvikové dokumenty — rozkaz ministra národní obrany pro přípravu vojsk.

V souladu s ročními prováděcími plány výstavby by vydávalo směrnice pro přípravu vojsk na příslušný rok (popřípadě i s výhledem na další rok).

Velitelství svazů by vydávala na základě těchto výcvikových dokumentů příslušné výcvikové rozkazy, směrnice a plány operační, bojové a politické přípravy na příští rok pro podřízené jim svazky, útvary a zařízení.

Svazky pak analogicky pro jim podřízené útvary.

Velitele a štáby útvarů v perspektivě pokládáme za hlavní organizátory výchovy a výcviku podřízených vojáků a jednotek. Aby měli možnost život vojsk organizovat, všestranně zabezpečit a řídit podle konkrétních podmínek, nej-

racionálněji a nejefektivněji, musí být oprávnění rozhodovat o organizaci, o rozpočtu času a o volbě metod výchovy a výcviku.

Plán bojové a politické přípravy pluku by měl zahrnovat celý výcvikový rok. Jestliže jeho struktura bude pozůstat z výcvikových cyklů, v tom případě by měl plán zahrnovat jeden nebo dva výcvikové cykly, podle toho bude jejich délka trvání.

Prapory (oddíly) by pak vypracovávaly plány na jeden výcvikový cyklus po měsících.

K ulehčení práce velitelům rot (baterií) ve svazku praporu (oddílu) bude účelné, aby rozvrhy zaměstnání rot (baterií) vypracovávaly na měsíc štáby praporů (oddílů) s vyčleněním času pro obsahové naplánování vlastních opatření ze strany velitelů rot (baterií).

K tomu vede i skutečnost, že velitel roty (baterie) ve svazu je za současné situace nucen respektovat opatření stanovená nadřízeným velitelem (využívání bojové techniky, učeben, cvičišť, opatření ve strážní službě apod.), musí respektovat i tematický plán nadřízeného. Forma zaměstnání rot by měla být podstatně zjednodušena.

Při rozdělení výcviku na výcvikové cykly bude možné vypracovat centrálně typový program na každý výcvikový cyklus pro každý druh vojska. Tento by obsahoval tematiku a orientační potřebu času po předmětech na základě požadavků metodické posloupnosti výcviku a potřeb bojové pohotovosti od výcviku jednotlivce do roty vto.

Typový program by v tom případě byl metodickým návodem a ulehčoval by plánování a práci velitelů jednotek při konkrétní jejich přípravě na řízení zaměstnání.

Jednou ze základních podmínek pro plynulost výchovného a výcvikového procesu je zajištění relativní stability rozvrhů zaměstnání jednotek. K tomu je nutné bezpodmínečně respektovat skutečnost, že při regulaci a usměrňování výcviku musí jednotlivé stupně velení zajistit relativní stabilitu výcvikových plánů praporů a tím i rot. Proto usměrňující pokyny je třeba jim vydávat před zpracováním plánů na výcvikový cyklus a jen ve zcela nezbytných a naléhavých případech nejpозději do doby, než začnou zpracovávat rozvrhy zaměstnání rot na příští měsíc.